

Сергій Павлюк: «Інколи треба з публікою загравати, щоб її втримати»

Розмову вела Марія Тетерюк

– Де ви працювали до Херсонського театру ім. Куліша?
 – Їздив по Україні як вільний художник. Диплом поставив у Черкаському театрі: «Дума про братів Неазовських» Ліни Костенко. Після цього був Рівненський театр: «Дуже проста історія» Марії Ладо та «Сон літньої ночі» Шекспіра. Далі – «Вій» Гоголя в Коломиї. Після того переїхав до Херсона. Перша вистава в Черкасах мала успіх, дипломи, але на роботу чомусь ніхто не хотів брати. Олександр Андрійович Книга мене побачив, оцінив, запросив. Він став моїм «театральним» батьком (а тепер ще й кумом).
 – А чому так важко молодому режисерові знайти роботу?
 – Через страх конкуренції. Цю тему добре розкрито в гоголівському «Портреті», – я чув цю радіовиставу ще в дитинстві. З неї можна зрозуміти, що таке мистецтво і як у ньому жити, коли людину псує влада.
 – А як складається ваша співпраця з іншими театрами?
 – Багато ставлю в Миколаєві. Берсон (Микола Берсон – керівник Миколаївського театру драми і комедії. – М.Т.) спостерігав за мною три роки, дивився мої роботи. А якось на фестивалі підійшов і сказав: настав час щось робити спільно. Два роки тому вийшов «Макбет», якого ось привезли на «Мельпомену», минулого року – «Наталка Полтавка» і вона взяла тут гран-прі. Останню постановку в Миколаївському театрі – мюзикл Кіма Брейтбурга «Леонардо» про да Вінчі – зробив восени. Вже ведемо переговори про чергову роботу. Їджу і по інших театрах. Наприклад, у Рівненському театрі поставив: минулого року – «Калігулу» за Альбером Камю (приз за кращу режисуру на «Мельпомені» і гран-прі на фестивалі в Дніпродзержинську), три місяці тому – «Гамбіт» за п'єсою Недялка Йорданова «Вбивство Гонзаго».

Сергій Павлюк (н. 1978) – режисер Херсонського академічного музично-драматичного театру ім. М. Куліша. 2005 року закінчив Київський національний університет культури та мистецтв (курс Н. Гусакової). Поставив близько 30 вистав у театрах України. Перша вистава С. Павлюка на «Мельпомені Таврії» – «Між небом та землею» за п'єсою Ігоря Афанасьєва – була поставлена п'ять років тому. З того часу його вистави неодноразово отримували гран-прі «Мельпомени»: «Страшна помста» (2009), «Наталка Полтавка» (2011). Цього року режисер презентував дві контрастні за стилістикою вистави: епатажну інтерпретацію шекспірівського «Макбета» та вишукану реалістичну постановку «На великій дорозі» Чехова. В першій виявив уміння знаходити яскраві, несподівані образи, але їй бракувало цілісності задуму та роботи з акторами. У другій це було, і вона перемогла в трьох номінаціях: головна чоловіча роль, епізодична роль та краща режисура.

– Ваші вистави надовго залишаються в репертуарі театрів?
 – У Черкаському театрі й досі йде дипломна робота «Дума про братів Неазовських». Миколаївський театр майже щомісяця показує мої вистави, зокрема і «Макбета».
 – Це, мабуть, складно постійно працювати з різними труппами?
 – Та ні. Коли їдеш кудись, думаєш, що там краще, ніж у тебе.
 – А як виявляється?
 – Як усюди. Основна проблема театру – люди. Амбіційні, ліниві, це заважає співпрацювати. Навіть коли ставив у Румунії, теж у цьому переконався.
 – Над чим працювали в Румунії?
 – Ставив «Гамлета» за п'єсою завліта Миколаївського театру Віктора Понізова «Втеча з Люсенора». Ідея полягає в тому, що через 400 років Гамлет піднімає повстання проти Шекспіра. Це була перша постановка з Владою Білозоренко, моєю колегою з Херсонського театру. Спершу поставили її в Херсоні, показали на фестивалі. Там постапокаліптичні декорації: протигази, шинелі – молоді подобалося. Румуни побачили її на фестивалі й запросили мене на постановку. Вистава досі в них успішно йде, має фестивальне життя. Співпрацюю також із білорусами у Гомелі та Мінську.
 – «Макбета» ви також поставили в сучасних декораціях. Чому саме таку стилістику обрали?
 – Я в пошуку, як і кожна творча особистість. Ставити «Макбета» так, як він є, мені видається не на часі. Хоча мені дуже сподобався «Король Лір» наших володимирських колег. Чудова режисура, але, як на мене, трохи чужа нашій публіці. Режисер – литовець, а в них зо-

всім інший темпоритм життя. Для мене взірцем є російський режисер Юрій Бутусов. У нього я, можливо, переймаю цей стиль подачі класики: легко, фарсово, буфонадно. Трагедія має йти ненав'язливо. А ідея декорацій із ланцюгами, до речі, виникла ще сім років тому, за тиждень до здачі моєї дипломної вистави, коли нагальна робота була вже позаду і я мав час пофантазувати про «майбутні постановки».

– *Тобто основна мета – зробити виставу видовищною?*

– Ні. В моєму випадку це – вихід із ситуації. Інколи треба з публікою, особливо молоддю, загравати, щоб її втримати. Також є проблема акторської школи. Є багато акторів без освіти, яким треба усе пояснювати. Тому часто доводиться ховати їх за форму. До того ж, у херсонському театрі я працюю зі своїми акторами, яких я поступово виховую, які мене вже знають. А якщо ти, вярят, приїхав на півтора місяці, трупу не знаєш, то вибираєш інтуїтивно. Мені завжди чомусь таланить з одним актором, який уміє працювати і мене розуміє. У випадку з «Макбетом» – це був Павло Чирва (виконавець головної ролі). Актор, який вбирає в себе все, як губка.

– *Поп-культурна образність вистави також орієнтована на молодь?*

– Образи виникають під час роботи. Я ніколи не читаю акторам п'єсу. Читають актори, а я їх слухаю, і вже тоді з'являються ідеї. Музика також важлива, вона створює певний ритм. Я сам не люблю спати на виставах. Але я бачив, що навіть на «Макбеті» спали, коли був різний ритм, який вибивав глядачів з однієї атмосфери в іншу. Я не уявляю, як би я міг серйозно поставити «Макбета», без цих стьобних відьом, над якими щоразу реготав зал. Чим простіші символи – тим вони цікавіші. Я намагаюся шукати, інколи переборщу, інколи не дотягну, а іноді й самому сподобається. Мені часто закидають, що мене забагато, що треба себе урізати, мовляв, у одній роботі – сім вистав. Але я і без того себе завжди урізаю, обмежую, і для мене це не сім вистав, кожен образ – виправданий і необхідний, хоча, можливо, не повністю довершений.

– *Чи є у вас інші спільні роботи зі сценографом «Макбета»*

Аллою Лактіоною? Її візуальний ряд справляє незабутнє враження.

– З Лактіоною це у нас четверта постановка, перша була «Дуже проста історія» М. Ладю, далі – «Калігула», «Макбет» і «Леонардо». Два тижні тому я повернувся з Білорусі, де в мене відбулася тридцята прем'єра. З них у 27, здається, я виступаю як автор ідеї сценографії. А художники мені, як правило, потрібні, щоб оформити, зробити це красиво, допрацювати. Втім, є художники, які вчать мене, – це Наталя і Сергій Ридванецькі з Черкаського театру. Я з ними починав, і мої роботи, які вважаються найкращими, – «Дума про братів Неазовських», «Страшна помста», «Наталка Полтавка», «Сад Гетсиманський» – створені саме з ними. Алла Лактіонова – художник «Макбета» – дуже хороша і талановита людина, професійний виконавець – працює в Миколаївському театрі, раніше була в Рівненському.

– *Цілком в іншому стилі витримано вашу виставу «На великій дорозі». Її безсумнівною перевагою є блискуча гра акторів. Чи правда, що це актори-початківці?*

– Коли я прийшов у театр шість років тому, то вирішив дати можливість проявити себе кожному акторові. В трупі їх 36. І за ці роки майже кожен дістав головну роль. Хтось довів, що він вартий, став «моїм актором». Три роки тому виникла ідея створити лабораторію, щоб підтягнути акторів, які мало задіяні, не мають достатньої освіти. «На великій дорозі» виникла якраз із такою метою. У ній три «моїх» актори, всі інші прийшли в театр недавно і ще ніяк себе не проявили. Я починаю їх вчити елементарних речей, як це роблять на перших курсах, але за прискореною програмою. Цю роботу ми не планували показувати на фестивалі. Замість неї мав бути «Дядечків сон» за Ф. Достоєвським Влади Білозоренко, але з нею не встигли. Херсонські глядачі, на жаль, «На великій дорозі» не дуже люблять. Мої комедії мають більший попит. Я ж не люблю комедій, але виявляється, у мене є сценічне почуття гумору. Чого я ніколи не буду робити, то це працювати не за фахом. Я досі не поставив жодного концерту, не зробив жодної халтури задля грошей. Важливо не розтрачувати себе.

Херсон. Червень, 2012

Сцена з вистави «На великій дорозі». Режисер Сергій Павлюк. Херсонський театр ім. М. Куліша

Павло Чирва у ролі Макбета. Режисер Сергій Павлюк. Миколаївський театр драми та музичної комедії

